

Les Boveres (XLCI, 35.8).³

ETIM. De quin dels homònims és derivat el nom de *Bovera*: de *bouer* derivat de *bou* o de *boua* 'boga' nom de planta, o de *boga* 'termenal' (DECat II i III).

Que pot venir dels coneguts derivats de *bou* (*bou- ver* etc.) (sf. supra *Boera*, *Bouer*, *Boers*, *Boveral*) és evident; cf. especialment «*bovera*» corral on tanquen els bovins, a Lluçmajor i St. Joan de Sineu (*AlcM*). Que vingui del nom de planta també és possible puix que la variant *bova* és la que predomina en cat. occid., i en la major part del domini valencià; si bé és veritat que hi fa excepció la variant *boga*, pròpia del Maestrat³ (DECat II, 29a40).

Tenim, doncs, un cas verament dubtós, doble filiació etimològica, potser inderivable en rigor: suma de les dues i fins de les tres (III). És l'única resposta verament fidedigna. La facilitat amb que s'ha usat en plural, *Les Boveres* (de Montferri), *Les Boveroles* (de la Granadella) més aviat ens faria propendrer cap al deriv. de *bou*; pasturatges pertot, ací i allà, però no tan fàcilment, munt enllà, esteses de *boga*. La situació dels llocs encara ens hi decanta més; car *Bovera* és una valleta de les Garrigues, ben eixuta. *La Bovera* de Riucorb, dalt d'un escarrit turó, marcant una carena²⁵ partionera. I a Montferri, puix que és una grossa pda. de recer, es tracta d'un vessant soleiat. Més aviat, doncs, serà aquí el derivat de *bou*.

En litigis és on sorgeix el *tertius in discordia*. Vet aquí perquè jo mateix havia rumiat si podia venir de l'àrab (4a. via). I no és pas impossible, en efecte, suposar que hi hagués un *bu'áira* dim. de *bi'r* 'pou': per més que l'únic que recordo haver trobat és el masculí *bu'air*, corresponent a la terminació masculina de *bi'r*, per més que aquest mot pertanyi a la categoria dels epicens, que no exclou el femení (Périer, *Gramm. Arabe*, § 124, III i 166 i c). Però no cal forçar les idees creient que tota una vall i poble prenguin nom d'un pouet.

Rebutjo, sí, de pla un acudit de l'arabista Epalza:⁴⁰ **buwaiḅ* (*Coll.* 1990. *Soc. Onom. Bna.*, p. 78). No és raonable anar a cercar-ho tan lluny havent-hi etimologia romànica satisfactòria. Per més que *-aib* s'hagués tornat *-eib* (b), no s'explicaria el pas de *-eib* a *-era*. Però és que de més a més, la seva explicació que *buwaiḅ* significui «petit pas de muntanya» és ben arbitrària: mot forjat a base de *báb* 'porta', que, teòricament es pogué crear com a diminutiu de *báb* però llavors hauria significat 'portalet', 'porteta', 'porta de darrere, poterna'; ni *báb* ha significat mai res de muntanya, només 'porta de casa' o 'portal de ciutat'; ni *Bovera* tampoc és un pas ni es troba en un portell de muntanyes: *PAlc*, naturalment, tradueix «puerto de monte» per *feḡ* (p. *fuḡūḡ*), el mot universal en àrab (359b27).

¹ En aquest terme hi ha la vall dels Masets, que desaigua al Barranc Major de la Torre, i una de les cases en diuen *Lo Maset del buveròl*. *Les Boveroles* és una pda. del te. de La Granadella, dalt de la carena que separa aquella vall de la de *Bovera* (XIII, ⁶⁰

54 ss.). —² S'hi usa també *boga*? Crec que no. A Soses hi ha el *Braçal de la Boga* (xlv, 67.23), i és clar que les sèquies són llocs a propòsit perquè la *boga* hi creixi. Però s'escau que aquest braçal corre al llarg de la partió amb el terme de *Vinganya* (que ja és d'Alcarràs), i 'partió de termes' es diu *boga* (mot d'altre origen) no sols en els nostres Pirineus occidentals, sinó també en el Segrià: d'això i no de la planta, ve doncs, el nom d'aqueix braçal. Però d'aquest ja no pot venir el nom del poble de les Garrigues que no ha tingut mai *-g*. —³ Hi hagué una *Balbovera* arran de la frontera catalana amb el Baix Aragó, un doc. de 1179 la dona com afrontació d'Alcanyís, entre Jaganta i Mont-roig (que ja és català), *Bo. Hi. Ge. B. Ar.* II, 273. Però ja no ens en podem refiar, car és un hapax incert quant a identificació geogràfica, i fins quant a la forma. No seria Vallibona, per més que M. Pallarés no ho cregui? I llavors podria ser err. de còpia per *Balebona* o cosa així.

Bovet, *Boveta*, V. *Boet*
Boví, *Bovinera*, V. *Bov*.

BOVEROT

(*-eròt*), pda. del te. d'Almassora (xxix, 138): no veient-s'hi explicació de la terminació ni de l'aplicació semàntica al lloc, sospitem un NP àrab, probablement de l'arrel general *ʿarr* 'ser viciós, tnyós, estranger': de fet *Bu ʿArúr* i *Bu ʿArúra* són coneguts a Algèria, i és arrel fecunda en NPP tant a Algèria (també *ʿArára*), com a Aràbia (*ʿArár* Hess, 439; i Socin *Diwan aus Zentralarabien*). També es podria pensar en l'arrel general *ʿarg* («ascendere») *RMa*, 142), d'on ve l'algerià *Bu-ʿArúḡ*.

Bovet, *Boveta*, V. *Boet*

BOVILA

Esqueis de *bubilá* (oït 1923) a l'esq. de l'alta vall de la Tordera, Montseny amunt, entremig de *Sant Marçal* i la Serra del *Navai*, dret al N. del llogaret de Montseny; marcats exactament en el mapa Aegerter del Montseny. Impossibile creure que vingui d'un nom de pasturatge de vacades ni bovins de cap mena, en aquells penjats on a penes es pot sostenir un home o una cabra. Es tracta evidentment del germ. BOBILA, -AN, masc. en gòtic, fem. en fràncic, i documentats en tots dos gèneres per Först. 317. En efecte, no cal dir que els dim. en -ILO, -ILA són fecundíssims en tots els dominis dialectals del germànic. I l'arrel BOB- també ho fou.

Ja hem trobat en la nostra toponímia *Boencs* (supra). Així mateix degué haver-hi BOB-IL-INGS, car Gamillscheg (*RomGerm.* I, 338), recull el nom d'un Jean de *Baulencs* en el *Cart. d'Auch*. I en altres tex-